

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
наказом Балаклійської  
загальноосвітньої школи I - III  
ступенів № 6 Балаклійської районної  
ради Харківської області  
№ 79 – ОД від 02.06.2020

**Освітня програма**  
**загальної середньої освіти I ступеня**  
**Балаклійської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 6**  
**Балаклійської районної ради Харківської області**  
**(відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України № 407**  
**від 20.04.2018 р. «Про затвердження типової освітньої програми закладів**  
**загальної середньої освіти I ступеня»)**

**ПОГОДЖЕНО**  
на засіданні педагогічної  
ради  
(протокол № 13 від  
02.06.2020)  
Голова педагогічної ради  
\_\_\_\_\_ Т.М. Сулова

## **Загальні положення освітньої програми**

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України "Про освіту", постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 "Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти".

Освітня програма початкової освіти (далі - Освітня програма) окреслює підходи до планування й організації Балаклійською загальноосвітньою школою I – III ступенів № 6 Балаклійської районної ради Харківської області єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти 4-го класу обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти ( далі – Державним стандартом).

### **Освітня програма визначає:**

- призначення, мета, основні завдання початкової школи;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчального плану;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою;

### **Призначення, основні завдання початкової школи**

Початкова школа – перший обов'язковий ступінь здобуття повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікації.

Призначення початкової школи полягає у становленні життєвих навичок особистості здобувача освіти.

Стратегічним напрямком розвитку початкової освіти є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації особистості.

**Основне завдання початкової школи** - створити умови, які допоможуть дитині, яка починає свій освітній шлях, повірити в те, що навчання може і повинно бути для нього успішним, цікавим та привабливим.

Зміст початкової загальної освіти ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, полікультурності, світського характеру освіти, системності, інтегративності, єдності навчання і виховання на засадах

гуманізму, демократії, громадянської свідомості, взаємоповаги між націями і народами в інтересах людини, родини, суспільства, держави.

**Програму побудовано** відповідно до мети початкової школи з урахуванням пізнавальних можливостей і потреб учнів початкових класів. Ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів, що зумовлює чітке визначення результативної складової засвоєння змісту початкової загальної освіти.

**За рахунок створення необхідних умов:** співпраця, вміння вчитися і працювати з тими, хто поруч; позитивна атмосфера, емоційний комфорт; можливістю самореалізації кожного здобувача освіти; зосередженість на самій дитині, а не на академічних знаннях; плацдарм для впровадження інноваційних та передових технологій; націлений на майбутнє в єдиному освітньому просторі школяр очікуємо результати випускника початкової школи, який:

- любить свій народ, свій рідний край, свою Батьківщину;
- поважає і приймає цінності сім'ї і держави;
- володіє основними навичками "вміння вчитися", здатний до організації власної діяльності, до саморозвитку;
- допитливий, активно і зацікавлено вивчає навколишній світ;
- готовий самостійно діяти і відповідати за свої вчинки перед сім'єю та суспільством;
- доброзичливий, вміє висловлювати свою точку зору, слухати і чути співрозмовника;
- виконує правила здорового і безпечного для себе і оточуючих способу життя.

### **Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти**

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів для 4-го класу – 910 годин/навчальний рік.

Освітні галузі	Кількість годин на рік
	4
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	385
Математика	140
Природознавство	70
Суспільствознавство	35
Мистецтво	35
Технології	35
	35
Здоров'я і фізична культура	35
	105
<b>Усього</b>	<b>770+105</b>
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	35
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня/річне навчальне навантаження	23/805
<b>Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)</b>	<b>910</b>

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Балаклійської загальноосвітньої школи I – III ступенів №6 Балаклійської районної ради Харківської області, в якому представлено цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти.

Навчальний план встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державних стандартів через окремі предмети, інтегровані курси та зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Інваріантна складова сформована на державному рівні і є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності.

Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, "Математика", "Природознавство". Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі". Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура", "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика". Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво".

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб здобувачів освіти, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 4-ому класі – 40 хвилин.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", інтегрованого курсу "Я досліджую світ", а й інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета "Фізична культура" заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево - вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах:

**Перелік навчальних програм для учнів загальної середньої освіти  
I ступеня (затверджені наказом МОН від 05.08.2016 № 948)**

<b>№ п/п</b>	<b>Назва навчальної програми</b>
1.	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
2.	Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класів (ОНОВЛЕНО)
3.	Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи (ОНОВЛЕНО)
4.	Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
5.	Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
6.	Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
7.	Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
8.	Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
9.	Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи(ОНОВЛЕНО)
10.	Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)

11.	Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи (ОНОВЛЕНО)
12.	Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи (ОНОВЛЕНО)
13.	Російська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання 1-4 класи
14.	Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл (ОНОВЛЕНО)

### **Очікувані результати навчання здобувачів освіти:**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

**Освітніми результатами цього етапу є:** повноцінні читацькі, мовленнєві, обчислювальні вміння і навички, узагальнені знання про реальний світ у його зв'язках і залежностях, розвинені сенсорні вміння, мислення, уява, пам'ять, особистісно ціннісне ставлення до праці, мистецтва, здоров'я, здатність до творчого самовираження, уміння виконувати творчі завдання.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, які передбачають їхній особистісний, соціальний та інтелектуальний розвиток.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як "Екологічна безпека й сталий розвиток", "Громадянська відповідальність", "Здоров'я і безпека", "Підприємливість і

фінансова грамотність" спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Ключова компетентність "вміння вчитися" набуває пріоритетного значення, оскільки ядром цієї компетентності є оволодіння здобувачами освіти загально навчальними вміннями і навичками ( навчально – організаційними, навчально – мовленнєвими, загальнопізнавальними, контрольно – оцінними).

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

### **Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів**

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється на суб'єкт – суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження індивідуального розвитку учнів у процесі навчання.

Контроль за навчальними досягненнями забезпечує зворотній зв'язок між учителем та учнями. Основними функціями контролю й оцінювання навчальних досягнень є: мотиваційна, діагностувальна, коригувальна, прогностична, навчально – перевірювальна, розвивальна.

Результати контрольно – оцінної діяльності мають виховне значення. Оцінка виражається в оцінних судженнях і висновках учителя, які є її якісними (словесними) показниками або в балах ( 4 клас: українська мова, літературне читання, математика, природознавство, російська мова, іноземна (англійська) мова), тобто кількісними показниками. Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, що перед усім передбачає врахування рівня досягнень учнів, а не ступеня їх невдач.



Упродовж навчання здобувачі освіти опануватимуть способи самоконтролю, саморефлексії, самооцінювання, що сприяє стимулюванню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин і корекції у знаннях, уміннях і навичках.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової школи.

### **Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти**

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України "Про освіту").

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Тривалість навчального року у початковій школі становить 34 робочі тижні (без урахування канікулярних і святкових днів).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту" – не більше 30 учнів в класі.

### **Рекомендовані форми організації освітнього процесу**

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, які мають сприятливі можливості для сполучення фронтальної, групової та індивідуальної роботи, дозволяють вчителю систематично й послідовно викладати матеріал, керувати розвитком пізнавальних здібностей і формувати науковий світогляд учнів, стимулюють інші види діяльності здобувачів освіти, у тому числі позакласну: екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести.

Вищезазначені типи уроків дадуть можливість організувати навчальну діяльність таким чином, щоб вона приносила радість, а дитина стала активним учасником процесу засвоєння знань. Це забезпечить і пізнавальний інтерес, і задоволення від процесу та результату навчання, і моральний, психологічний комфорт, і відчуття особистісного успіху.

Форми організації освітнього процесу можуть коригуватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних

вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

### **Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

### **Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:**

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

**Директор школи**

**Т. М. Сулова**

**Додаток 1,**  
складений відповідно до Таблиці 2  
Типової освітньої програми закладів  
загальної середньої освіти I ступеня  
(наказ Міністерства освіти і науки  
України від 20.04.2018 № 407 )

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**  
**для 4 -го класу початкової школи з українською мовою**  
**навчання і вивченням російської мови**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
	4
Українська мова	3,5
Літературне читання	3,5
Іноземна мова (англійська)	2
Російська мова	2
Математика	4
Природознавство	2
Я у світі	1
Музичне мистецтво	0,5+0,5
Образотворче мистецтво	0,5+0,5
Трудове навчання	1
Інформатика	1
Основи здоров'я	1
Фізична культура	3
<b>Усього</b>	<b>23+3</b>
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	23
<b>Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)</b>	<b>26</b>

Директор школи

Т. М. Сулова